

זו היא גמר מצותה, [וצריך לברך בשעת עשייתה]¹ ורב נחמן סבר ציצית חובת גברא הוא ועטיפתה היא מצותה, הלכך עשייתה אינה גמר מלאכתה, הילכך אין צריך לברך בשעת עשייתה. אמר ליה רב מרדכי לרב אשי אתון הכי מתניתו לה, הא דרב יהודה אמר רב דאקשי רב אדרב כדפרישי'. אנן הכי מתנינן, הא דרב יהודה אמר רב לעיל דמשום הכי קשיא לנו לעיל דרב אדרב. אמר רב יהודה אמר רב מניין לציצית בגוי שעשאן שהוא כשירה, שנאמר (במדבר טו, לה) „דבר אל בני ישראל... ועשו להם ציצית” ויעשו לא כתיב אלא „ועשו”, משמע שעושין להם אחרים גוים. ורב חפרא אמר לעיל דרב יהודה אמר רב דציצית בגוי פסול שנאמר: „דבר אל בני ישראל” וכו', והיינו קשיא רב אדרב, ע”כ שיטת הגמרא.

[סה] כתב האלפס (הל”ק ציצית יב א) והרא”ש (הל”ק ציצית, סי’ ט): הילכתא כמ”ד ציצית חובת גברא היא, דהא אנו לא מברכינן „לעשות ציצית” בשעת עשייתה, הילכך הא דאמר שמואל כלי קופסא חייב בציצית ליתא, והכי כתב בעל הלכות (הלכות ציצית). ואיכא מ”ד הילכתא כשמואל דאמר חובת טלית הוא, ואנן כתבינן מאי דמבירא לן. עכ”ל.

והרמב”מ כתב (הל’ ציצית פ”ג ה”ו), דציצית חובת גברא הוא, וכל זמן שלא יתכסה בהן פטור מן הציצית.

(שם ה”ח): ואינו מברך על הציצית בשעת עשייתה, מפני שאינה גמר הוא, רק שיתעטף בה גמר מצוה, וכל זמן שמתעטף בה ביום מברך עליה קודם שיתעטף (נג). כיצד מברך, „בא”י אמ”ה אשר קב”ו להתעטף בציצית”.

[סו] כתב האורח חיים (סי’ ח): מיד אחר נטילת ידים בשחרית, יתעטף בציצית מעומד (נד). וסדר עטיפתו פי’ הגאון כעטיפת ישמעאלים, שהיא עטיפה גמורה, ובעל העיטור כתב דלא בעינן כולי האי, אלא כדרך בני אדם שמכסין בכסותם ועומקין במלאכתן, פעמים בכיסוי הראש ופעמים בגילוי הראש, ודרך העטיפה רחבה לקומת האיש ומחזור ב’ ציציות לפניו וב’ ציציות מאחוריו [דכתיב (תהלים לד, ח) „חונה מלאך ה’ סביב ליראיו ויחלצם”]¹ שיהא מסוכב במצות², ומכסה את ראשו שלא יהא בגילוי הראש (נה). ויברך „להתעטף בציצית”. ונקראת ציצית, על שם

הגהות

(נג) דכל ברכות בעינן קודם המצוה, דעובר לעשייתן בעינן¹. ויש שמתחילין לברך בשעה שמניח הטלית על הראש קודם שיתעטף בה².

(נד) „עצית’ ה’ לעולם תעמוד” (תהילים לג, יא), ר”ת עומד, ציצית, תיקועה, [וי”א תפילין]¹ צריכין להיות מעומד דכתיב: „לעולם תעמוד”.

(נה) כתב הרוקח³: כתיב (במדבר טו, לה) „ועשו להם ציצת”, להם בגימ’ כהן, רמז לכהנים שיתעטפו בטליתות בברכת כהנים⁴. כתיב (במדבר שם): „ציצית על כנפי בגדיהם”

[סה] 1 כ”פ הרמב”ם ברכות יא, ג והשו”ע סי’ [פז] 1 מהגליון. 2 ע’ לקמן בקיצור סעיף ז. כה סעי’ ח. 2 עיין לקמן בקיצור הלכות 3 לא מצאתי דברי הרוקח הללו בפי’ הרוקח ציצית סעיף ס. עה”ת וגם לא בסידור הרוקח. 4 הובא בלשון

החוטין שנפרדין זה מזה, [כדכתיב] (יחזקאל ח, ג), „ויקחני בציצת ראשי“, ועל כן צריך להפרידם [זה] מזה, ויכוין בהת[עטף] שצוה המקום [להתעטף] כדי שנוכח ל[כל מצותיו] ונקיים לעשותן. [ויעיין] הציציות [קודם לכן שיהיו] שלמים, [שאם נתקלקל] אחד מהן הוי (נו) ברכה לבטלה. ואם ירצה להתעטף מיד בקומו, [כדי שלא ילך] ד' אמות בלא ציצית, או שיש לו ציצית בחלוקו, יכול ללוב[שו מיד בלא ברכה], ^{אור החכם} וכשיטול ידיו ימשמש בציציותיו ויברך „להתעטף בציצית“, [או אם] מתעטף אחר כך בטלית אחרת, יברך עליה ויכוין לפטור גם את זאת שלבש כבר. ואם יש לו כמה בגדים של ד' ד' כנפות, כולם חייבין בציצית. ואם לובש בבת אחת די להם בברכה אחת, ואם הפסיק ביניהם, צריך לברך על כל אחת ואחת. לכן מי שרגיל להתעטף בבית הכנסת בטלית גדול, צריך לברך עליו אעפ"י שבירך על טלית קטן שלבש כבר. ואם פשט טליתו ולא היה דעתו ללבושו מיד, כשחזור ללבושו צריך לברך, אבל אם היה דעתו ללבושו מיד, (כדי) [כגון] שפשט אותו כדי ליכנס לבית הכסא (נו), בזה אני מסופק אם צריך לברך שיש פנים לכאן ולכאן, דאיכא למימר הואיל וילפינן כל התורה מתפילין, ותפילין כל אימת דממשמש בהן מברך, פ"א אם זזו ממקומן וממשמש בה להחזירן למקומן, א"כ כ"ש הכא שיש לו לברך, ומיהו י"ל שאני התם שזזו ממקומן ולא ידע שלא היו במקומן, אבל אם הזיזו ממקומן אדעתא להחזירן מיד, התם נמי לא היה צריך לברך, ולזה דעתי נוטה. הישן בטליתו בלילה אין צריך לברך עליו בבקר (נח). עכ"ל אורח חיים.

[סז] לשון האלפס (תל"ק ציצית יב, ב): אמר רב הונא אמר רב מניין לציצית

הגהות

וכתיב (דברים כב, יב): „גדילים תעשה לך על ארבע כנפות כסותך“ וגו', שיהיו לו כנפים דומיא למלאכים שיש להם ד' כנפים, שנאמר (יחזקאל ט, ב) במלאכים „ואיש אחד בתוכם לבוש הבדים“, כך מתעטפין בטליתות ד' כנפי ציצית כנגד ד' כנפים לחיות, ובזכות ציצת שבד' כנפים יזכו לגאולה, שיקבץ גליותינו מארבע כנפות הארץ, דכתיב (ישעיה יא, יב) „ונפוצות יהודה יקבץ מארבע כנפות הארץ“. רוקח.

(נו) עיין לעיל (אות ה) גבי גרדומין מותרין, וצ"ע⁵.

(נז) מכאן משמע שיפשוט כנגד שיש בו ציצית כשהולך לבית הכסא⁶. הקמ"י.

(נח) ולקמן י' נדבר מזה יותר.

בטלית לבהכ"ס, אבל רבנו סבור שהטור הביא שם את דעת השאלות שאוסרים בזיון לציצית, ואחר שהביא את דברי הרמב"ם שמתיר להכנס לבהכ"ס כתב הטור „וטוב להחמיר“, (ומדברי הב"ח שם נראה, שגם דברי הרמב"ם וגם הסיוס וטוב להחמיר — לא היו בנוסח הטור שלפני הב"ח) א"כ מסתבר שדבריו כאן מתאימים למסקנתו שם. ועיין להלן בקיצור הילכות ציצית סעיף ט סעיף נח וסעיף עה. ⁷ לא מצאתי.

זו ממש בטעמי מסורת המקרא לר' יהודה החסיד בשם מהר"ם. ⁵ עיין ב"י שתרץ על כך שני תירוצים. ונ"ל שגם בפני רבנו לא נעלו שערי תירוצים, אלא שהיתה קשה לו לשון הטור שכתב שצריך לבדוק שיהיו „שלמים, שאם נתקלקל“, משמע שהתקלקלה השלמות, ואפ"י במעט, והיה צריך לכתוב „שהיו כשרים“ וכד', או לפרש „נתקלקל“ שכוונתו שנפסל ע"פ המבואר בסי' יב. ⁶ עיין ב"י שפירש דברי הטור אחרת, משום שלדעתו מסקנת הטור בסי' כא שמותר להכנס